

Manevî temizlik: İstiğfar

Üstad Bediüzzaman Hazretleri, İkinci Lem'ada Hazret-i Eyyüb Aleyhisselâmın yara bere içinde epey müddet kaldıktan sonra, yaralarından meydana gelen kurtların kalbine ve diline iliştiği zaman, Cenâb-ı Hak'ka niyazda bulunarak o vaziyetinden kurtulduğunu anlatırken; bizlere dönerek, "Hazret-i Eyyub Aleyhisselâmın zahiri yara hastalıklarının mukabili, bizim batınî ve ruhî ve kalbî hastalıklarımız vardır. İç dışa, dış içe bir çevrilsek, Hazret-i Eyyub'dan daha ziyade yaralı ve hastalıklı görüneceğiz. Çünkü işlediğimiz her bir günah, kafamıza giren her bir şüphe, kalp ve ruhumuza yaralar açar (...) Bizim manevî yaralarımız (günahlar) pek uzun olan hayat-ı ebediyemizi tehdit ediyor (...) Günahlardan gelen yaralar ve yaralardan hâsıl olan vesveseler, şüpheler—neuzü billâh—mahall-i iman olan batın-ı kalbe ilişip imanı zedeler (...) Evet, günah kalbe işleyip, siyahlandıra siyahlandıra, ta nur-i imanî çıkarıncaya kadar katılaştırıyor. Her bir günah içinde küfre gidecek bir yol var. O günah, istiğfar ile çabuk imha edilmezse, kurt değil, belki küçük bir manevî yılan olarak kalbi ısırıyor"1 ikazını yapıyor. Günümüzün yoğun günah atmosferine dikkatleri çekiyor. Bu günah sağanağını bertaraf etmenin bir yolunun ve çaresinin de istiğfar yani Cenâb-ı Hak'tan af dilemek, tevbe etmek ve pişmanlığımızı sunmak olduğunun altını çiziyor. Bir nevî manevî temizlik cihazı olan istiğfarı, her an devrede tutarak, her taraftan hücum eden günahlara karşı kullanıp; günahlarımızın birikmesine meydan vermeden, onları hemen imha etmemiz gerektiğini belirtiyor.

Bu itibarla, istiğfar bizim hiçbir zaman vazgeçemeyeceğimiz bir temizlik ve tamir cihazımız olmalıdır. Çünkü bu dünya misafirhanesinde uzun ve zorlu bir imtihan sürecinden geçmekteyiz. Bu imtihanın gereği olarak, insanı her an büyük tehlikelere atmakla vazifeli şeytan ve şeytanı her vakit dinleyen, ondan ders alan bir nefisle birlikte yaşıyoruz. Ve elimizde de bir cüz'î irade verilmiş. Bu imtihanı başarıyla geçmek için, cüz'î irademizi lehimizde kullanmamız gerekiyor. Bunun için de, hata ve kusurlarımızı görüp, Rabbimize arz ederek, istiğfar etmemiz lâzımdır. Yoksa şeytanın en mühim desiselerinden biri olan insana kusurunu itiraf ettirmemek, yani hep kendini beğenmek, başkasını beğenmemek olan benlik tuzağına düşmek tehlikesiyle karşılaşırız. Bu ise, istiğfar yolunu kapayıp, enaniyeti tahrik ederek, avukat gibi nefisini müdafaa ettirir ve insanı şeytanın maskarası durumuna düşürür. O zaman, şeytanların bu müthiş tahrifatına karşı olarak en mühim silâhımız ve tamir cihazımız olan istiğfarı kullanmamız şarttır ve elzemdir.2

Her meselede olduğu gibi, bu istiğfar meselesini de en güzel şekilde Üstad Bediüzzaman Hazretleri Risâle-i Nur yoluyla izah etmiştir. Yirmialtıncı Söz'de istiğfarın olmazsa olmazlığını şöylece beyan ediyor: "Ey insan! Senin elinde gayet zayıf, fakat seyyiâtta ve tahribatta eli gayet uzun ve hasenatta eli gayet kısa cüz'î ihtiyarî namında bir iraden var. O iradenin bir eline duâyı ver ki, silsile-i hasenâtın (iyilikler zincirinin) bir meyvesi olan Cennete eli yetişsin ve bir çiçeği olan saadet-i ebediyeye eli uzansın. Diğer eline istiğfarı ver ki, onun eli seyyiâtta kısalsın ve o şecere-i mel'unenin (lânetlenmiş ağacın) bir meyvesi olan zakkum-u cehennemeye yetişmesin. Demek, duâ ve tevekkül meyelan-ı hayra büyük bir kuvvet verdiği gibi, istiğfar ve tevbe dahi meyelan-ı şerr-i keser, tecavüzatını kırar."3 "İşte bunun içindir ki, Cenâb-ı Hakk'ın Gafur, Rahîm (çok affeden ve çok acıyan) gibi iki ismi, tecellî-i azamla ehl-i imana teveccüh ediyor. Ve Kur'ân-ı Hâkim'de

Peygamberlere en mühim ihsanı mağfiret (affedici) olduğunu gösteriyor ve onları istiğfar etmeye dâvet ediyor.”4

Makbul bir duânın şartlarından biri de istiğfardır. Bir mü’min duâ edeceği vakit ilk yapacağı şey istiğfar ile mânen temizlenmektir. Resûl-i Ekrem Efendimize (asm) vahiy ile sunulan ve büyük bir duâ kitabı olan Cevşenü’l-Kebir’in başlangıcı istiğfarla olması bu meseleye güzel bir örnektir. Zaten Cevşenü’l-Kebir serapa istiğfarla donatılmıştır. Ayrıca Üstad Bediüzzaman’ın, Risâle-i Nur Külliyyatı’nda birçok bahisleri duâ ve istiğfarla bitirmesi de bu ehemmiyeti ortaya koymaktadır.

İstiğfar duâda olduğu gibi, makbul ve kâmil bir imanın da gereklerindedir. Hazret-i Üstad Emirdağ Lâhikası’nda bir mektupta, bu hususta çok net ifadeler kullanıyor: “Allah’a iman etmek Kur’ân-ı Azimüşşan’ın ders verdiği gibi, O Hâlık’ı, sıfatları ile, isimleri ile umum kâinatın şehadetine istinaden kalben tasdik etmek; ve elçileriyle gönderdiği emirleri tanımak; günah ve emre muhalefet ettiği vakit, kalben tevbe ve nedamet (pişmanlık) etmek iledir. Yoksa büyük günahları serbest işleyip istiğfar etmemek ve aldırmmamak, o imandan hissesi olmadığına delildir.”5

İstiğfarın sağlıklı bir ibadetin de gereklerinden olduğunu Dokuzuncu Söz’de görmekteyiz. Şöyle ki: “İbadetin mânâsı şudur ki; dergâh-ı İlâhîde abd, kendi kusurunu ve acz ve fakrını görüp kemal-i Rububiyetin ve kudret-i Samedaniyenin ve rahmet-i İlâhiyenin önünde hayret ve muhabbetle secde etmektir. Yani, Rububiyetin saltanatı nasıl ki ubudiyeti ve itaati ister; Rububiyetin kudsiyeti, paklığı dahi ister ki; abd, kendi kusurunu görüp istiğfar ile ve Rabbini bütün nekaisten pak ve müberrâ ve ehl-i dalâletin efkâr-ı batılasından münezze ve mualla; ve kâinatın bütün kusuratından mukaddes ve muarra olduğunu tesbih ile, Sübhanallah ile ilân etsin.”6

İstiğfar, Risâle-i Nur ve Talebelerinin ‘şirket-i manevî’sine ortak ve hissedar olmanın da vazgeçilmezlerindedir. Hazret-i Üstad’ın bu husustaki bir ifadesi şöyledir: “Risâle-i Nur’un hakikî ve sadık şakirtlerinin mabeynlerindeki düstur-u esâsiye olan ‘iştirak-i amal-i uhreviye’ kanunuyla ve samimî ve halis tesanüd sırrıyla her bir hâlis, hakikî şakirt, bir dil ile değil, belki kardeşleri adedince diller ile ibadet edip istiğfar eder. Bin taraftan hücum eden günahlara, binler dil ile mukabele eder.”7

Onüçüncü Şuâ’da bir mektubda ise, nur hizmetinin riyasız ve tam ihlâslı olması ve Risâle-i Nur’un fütuhâtı, intişarı, yayılması ve tamamlanması hakkında bahsederken: “‘Ey Rabbimiz! Nurumuzu tamamla ve bizi bağışla’ (Tahrim Sûresi: 8) âyetini şimdi okudum. ‘Bizi bağışla’ cümlesi tam tamına bin üç yüz altmış iki eder; bu senenin aynı tarihine tevafuk eder ve bizi çok istiğfara dâvet ve emreder ki, nurunuz tamam olsun ve Risâle-i Nur noksan kalmasin.”8

Bütün bu ifadelerin ışığında ve neticesinde alınacak çok mesajlar ve mânâlar vardır. Ana mesaj ve mânâ olarak şunlar anlaşılmalıdır: Her iki dünya hayatımızı ve ebedî saadetimizi temin etmek için, bizlere verilen ve birer hediye-i Rahmaniye olan maddî ve manevî cihazlarımızı hakikî malikimiz olan Cenâb-ı Hak’kın rızası dairesinde kullanmalıyız. Günah ve kusur işlediğimiz zaman ise derhal istiğfarla temizlenmeliyiz. Manevî kir ve pislik olan “kötü hasletler, batıl itikatlar, günahlar ve bid’aların”9 yoğunlaştığı ve âdiyâttan sayıldığı günümüzde, ‘mânevî ölümcül hastalığa’ yakalanmamak için istiğfar cihazını kullanarak temizliğimizi aksatmamalıyız. Bu sayede, dinimizin temizlik emrini de yerine getirmiş oluruz. Çünkü Efendimiz (asm) “Temizlik imandandır” hadisiyle maddî temizlikle beraber mânevî temizliği yani istiğfarı imanın nurundan saymış. Ve Kur’ân-ı Hâkim’in “Muhakkak ki Allah çok tevbe edenleri ve temiz olanları sever” (Bakara: 222) âyeti ise, tahareti yani temizliği muhabbet-i İlâhiyenin (Allah Sevgisinin) bir medarı (sebebi) göstermiş.10

Öyle ise hem imanımızın inkişafı için, hem ibadetlerimizin sağlığı için, hem hizmetlerimizin makbuliyeti için, hem şevk ve moralimizin devamı için her hâl-ü kârda istiğfarı esas almalıyız. Küçük bir tavsiye olarak da; Altıncı Söz’ün sonundaki istiğfar muhtevalı veciz duâyı duâlarımıza dâhil etmeliyiz: “Ya Rab, kusurumuzu affet. Bizi kendine kul kabul et. Emanetini kabzetmek zamanına kadar bizi emanette emin kıl. Âmin.”11

Dipnotlar:

- 1- Lem’alar, s. 21,
- 2- Lem’alar, s. 214,
- 3- Sözler, s. 761,

- 4- Lem'alar, s. 215,
- 5- Emirdağ Lâhikası, s. 187,
- 6- Sözlür, s. 71,
- 7- Kastamonu Lâhikası, s. 63,
- 8- Şuâlar, s. 483,
- 9- Lem'alar, s. 874,
- 10- Lem'alar, s. 874,
- 11- Sözlür, s. 52